

Pridplata
na cilu god 1 fr.
na pol. god. 50 n.
Za stranu zemlju
1 fr. 25 nov.
Izlazi svake dru-
go nedilje u
Četvrtak.

BUNJEVAČKA I SOKAČKA VILA.

List za politiku pouku, zabavu i gazdinstvo.

Oglasi se prima-
ju po navadnoj
cini. Rukopisi ne-
ka se šalju u na-
plaćenom pismu.
Dopisi bez podpi-
sa se neprimaju,
a nijedni se ne-
vraćaju.

God. IV. U Kalači.

U Četvrtak 12. Veljače. 1874.

Broj 4.

D V I P J E S M E

Dra Andrije Torkvata Brlića, Brodjanina.
Saobćuje T. P.

II.

Molba na Slogu.

Oj izvoru svoga blaga
Sveta — dobra sveg — majčice
Svijuh čina ti kraljice
Slogo mila, slogo draga!

O ljubavi bratske čeri
Ti, koja si porodila
Slavnih djela slavna dila,
Tve za sence nas oberi!

Tvoje sunce nek nam sije,
Da njegove svjetlo zrake
Sve razprše noćne mrake,
Tmine, koja tebe krije!

Čuj de, molne rieči moje, —
I razastri sad opeta
Nad majčicom starom sveta
Kriila vječne slave tvoje!

Krasni zdenče! iz kog rieka
Čiste samo vode teče,
Ka je puna blage sreće! —
Ti sunašće sviuh vieka! —

Slogo častna i velika
Ti boginjo svih naroda
Sini, sini od izhoda
Ko jarkoga sunca slika!

Duhom tvojim daj nadalni
Sve slavenske možne sine,
Svaki čin svoj da sjedine,
I uzvise dom svud zvani!

Daj slavenskoj braći piti
Bistru vodu tvoje rike,
Opojeni s njom da dike
Cvriećem mogu dom kititi!

Tvim rukama nas ogrli
Svjetlih da na tvojih grudi
Svi se viekom slože trudi,
Naš hrvatski za dom vrli!

Da stečemo ime ono —
Od svih puka proslavljeno
Jednoč Rimu ko sileno
Carā pleme da smiono.

Snidji rajskih s' visin k nami!
Usliši me! — Daj da t' gani
Molba moja! — Već prostrani
Dignuti su za te hrami!!!

N A R I C A N J E.

Kukavica popela se siva
Na jeliku, koja je na hridi,
Oko koje tama opočiva
Tako, da ju nitko i nevidi.

Nje dopiru i svakuda jadi,
Odgovora al niodkud nije. —
Tiem se žalost u srce usadi,
Gorja muka nego bješe prije.

Nije njojzi niodkud pomoći,
Za to roni suzice i kuka:
Čeka onog, koj će joj pomoći,
Da se teških oslobodi muka.

Grmlje, šuma nedade svjetlosti
Njojzi dopast nikad za nikada,
Pa ni jim jošte nije dosti
Već nedadu mirisu s livada —

Suze roni siva kukavica
Za četiri stotine godinah:
Otdada je ona udovica,
Jadu njenu još nije zamiona.

Po dolinah glas je tužan ori:
„Pomoć, pomoć! zar nejma nikoga?
Svojimi se nemoguh napori
Oslobodit od stanja kobnoga.“

Osamljena na jeliki kuka
A vidjeti nikoga nemože,
Zato kadkad u teških muka
Jekne, pomoć, privisoki Bože!

Plaćuće svoje mile seje zove,
Da pritrče njojzi u pomoći,
Nu žalostne još jesu i ove,
Tak joj nema tko u pomoć doći.

„Ej pomozte Striko, sele mile,
Ako znate za muku veliku!
Sve su moje iznemogle sile:
Zakrila je tama meu diku . . .“

Kukavica tužna udovica
S jole gleda na četiri strane,
Odaklen će sinuti bakljica, —
Jal svjetlosti kamo očekane.

Tine boli bivaju još veći,
Zato suza preobilno doli
Potok velik uvijek žuboreći
Prokopaše veliki nje boli.

Netrpite žalostne gledati,
Kad je sunco razbacilo graue;
Netrpite bono uzdisati,
Proklinjati i stvorenja dane.

Nu četiri stoljeća minuše,
Izgledane joj svjetlosti nema
Sa stranah se niti živo duše
Ah, nečuje, nego svatko driema.

Potok teče u rieku brzicu,
Ova pako u duboku Savu,
Te otako i svojemu Stricu
Kaže jade zamienivše slavu.

Ah, pomoć mi, pomoć mi pružite,
Bola, jada mojeg bješe dosta; —
Ol kakovo bar dajte mi sviete,
Jer od drugih u svemu zaosta! —“

Rodoslav Bošnjak.

N A Š E N A D E.

U ponovljenom novogodišnjem svom programu rekosmo
modju ostalim i to: da nam ovo ljeto donosi puno-nadah. Čov-

jeku izmučenomu po svih stazah života njegova, osim čvrste
vjere, toga stožera u vječno blaženstvo, utočištem je blaga na-
da. A ona je obudovljena kriepost k uztrajnosti do konca. I mi,
hvala višnjoj providnosti! uzdignuvši vedro čelo k lepršućoj se

zkvh.org.rs

visoko našoj narodnoj zastavi, držeći u desnici mač duha, privijamo na rodoljubivo srce sve miliju iza milie nade. Vrieme, taj oštar sudac, nepraštajući nikomu, a najmanje lienjaku, izjavljuje svijetu danonice, da nam se bodrim, darovitim i radinim i najskole ima izpuniti jedna nada za drugom.

Od početka našega preporoda, pazeći u tavnoj daljini svoju, mi smo pozorno motrili hrvatsku zviezdu nade. Nju su dugo vremena zastirali oblaci nesloge i samovolje. Dok se najposlje iza tiha sunčana zalazka nerazvedri svemir, a ona zablista u čarobnoj sjajnosti svojoj. Nad Hrvatskom i Slavonijom nebo je vedro i sjajno kano sjajna alemkruna veličanstvene naše dinastije. Tko je dakle iskren brat da se neraduje sreći brata potekšoj iz borbe i nade? Tko nevidi pravedna i blaga srca sjajna nam vladara kad pravicu štiti i zagovara? Kad narode svoje sretne i zadovoljne već jednoč uočiti želi!

Na sreću i ustnah svakoga hrv. rodoljuba lebdilo je jur od dugih vremenah ime Mažuranićevo. Njegov plemenit značaj, odlično njegovo rodoljublje i svestrana njegovu učenost proklikla je svu domovine nadu. Vedra kruna sokolovim okom sve za boljak svoga vjernoga hrv. naroda prateći događaje onkraj Drave izpuni narodu i želju i nadu i imenova Mažuranića banom. Miroljubivi i u svojih okolnostih po mogućnosti pravedni ministar-predsjednik ugarski prikloni uho narodnoj želji i eto četir mjeseca kako na stolici neumrlih Draškovića, Frankopana i Jelačićah sjedi Mažuranić-narodan ban.

Opustošene, razvrtačene, nesložne domovine bezbrojne naroda želje i nado stopile su se u njegovoj duši. Laganim korakom muževna razbora iza dosadanjih činah pravice i otčinske ljubavi napram svim bez razlike vjere, narodnosti i dostojanstva podanikom, bezdvojbena je tvrdnja, da će on usrećiti hrvatsku međupotočnu domovinu od Kotora do Dunaja.

Za kratka njegova banovanja neumorni sabor hrvatski, taj uzor evropejska parlamentarstva, u kratko vrieme nekoliko nedjeljah svršio je 13. zakonskih osnovah, od kojih poimence bilježimo zakon o „jugoslavenskom sveučilištu Franje Josipa I.“ u Zagrebu, stupajućem 1. listopada o. g. u djelatnost, i, zakon „ob odgovornosti zemaljske vlade,“ koji je Hrvatskoj isti život.

Na tu jamčevinu hrv. avtonomije, na tu egidu hrv. samostalnosti, ukoočenima očima gledaju slavožderi iz protivničkoga tabora, te hitaju u svom bjesnilu kroz organe svojih zavidnih čuvstvah ubojite striele, u zaklonjeno tim zakonom pravednosti čeliksreca hrvatsko, koje će i u najdavnijem potomstvu kliknati slavu radostnicu i banu i saboru narodnomu.

Kad se tako osnovane izredaju u život nade u državi Krešimirovoj i mi ćemo bratinskom pomoći laglje disati i dovitati se svojih potrebitinah. Negubijmo nade, i nam će zasjat sretan Vidovdan!

Blaž.

B O S N A — P O N O S N A.

Nijedna oblast, u kojoj naš narod živi, nije tako čisto našim življem naseljena, kao što je tužna Bosna. Tu su šumom obrastle i na mesti bogatim rudama obiljuće gore, tu prekrasne livade, tu najplemenitije voće, jednom rieči: „zemlja u kojoj med i mleko teče.“ No kad dublje u utrobu ponižene tužne Bosne zagledamo oko nam zasuziti mora, jel ako je pod nebom ikoji narod zapušten, u neznanoći zasuznjen to je onaj naš u Bosni, on ti nepristano plače, viče, jauče i kamiče: „milost milost Bože i čovieče!

Glede jezika je u Bosni samo jedan narod, naime hrvatski. Pravih Osmanlijah je do kojekakvih 10.000, no ti se nemogu kao posebna zemaljska narodnost smatrati. Glede vjeroispovjedanja Bošnjaci su na troje razdjeljeni; na Muhamedance, na pravoslavne i rimokatolike, pravoslavni zovu se i Vlasi, a rimokatolici Šokci, na austrijskoj granici također i kranjci. Muhamedanski Bošnjaci imaju svoju podporu u vladi u Stambolu (Carigradu), pravoslavni u Rusiji, od kud dobivaju uredno obilne darove, samo rimokatolici, kojih je u Bosnoj i Hercegovini blizu do polmilijuna, niese do sad nijedne izdašne podpore imali. Austrougarska trošila je na godinu koje kakvih 10.000 forintih za nji, što je samo mala kapljica i mali zalo-

gaj za nji žedne i gladne. Rimokatolici u Bosnoj i Hercegovini nemaju svetovnih svećenikah, njihovi duhovnici su franjevci, koji svoje bogoslovne nauke u Djakovu — u Slavoniji — izučavaju, u prvom redu je Austrougarska na to pozvana, da kršćjane u Bosnoj i Hercegovini podupire. Al i ovde ju je pretekla pruska koja je svoju filijalu u Sarajevu postavila. *) Zatim su mjeseca Studenoga 1871 došle 4 sestre reda svetog Vincenca i Pavla — milosrdnice — iz Zagreba u Sarajevo. Tu su dobili kuću te otvorili katoličku školu, — koja se je u kratkom vriemenu napunila katoličkih i izraelitskih djevojakah, pri prvom javnom izpitu mjeseca lipnja 1872, pri kojem bjehu nazočni bosanski valija (padi šahov namjestnik) i mnogo drugih od sarajevskih odličnih Turakah, rimokatolikah i izraelčanah, — bile su sestre za taj sjajni uspjeh javno pohvaljene. — U jesen godiue 1872 osnovaše sestre iz zagrebačkoga samostana — milosrdnice — rimokatoličke škole u Banjaluci, Drventi, u Travniku, i u Mostaru. Sada je u Bosnoj i Hercegovini 23 milosrdnih sestarah djelujućih i to u Sarajevu 6, u Banjaluci 4, u Travniku 4, u Mostaru 6 i u Drventi 3, među njima je i nekoliko Slovenki naročito iz Stajerske. U Banjaluci, Mostaru i u Drventi imaju sestre već i svoje vlastite kuće, a u Sarajevu su kupile veliko zemljište u sredi katoličkoga mjestnoga prediela, na kojem čedu samostan za Bosnu i Hercegovinu sagrađiti a i sirotište — orfanotrofium — za dječake i djevojke. — Sarajevska zapuštena diteca uzimaju se većim dielom u turske kuće u službu, te se većom stranom za kratko vrieme tude i poturče, naročito djevočice. Tomu žele milosrdno sestro sa sirotištem na put stati; nadalje nameravaju milosrdnice osnovati katol: škole u fojnici, kreševu, Livnu, Humen, i u Stolenu. Blizu Banjaluke osnovali su trapisti, kojima je bivša hrvatska vlada nastanjenje u Hrvatskoj zabranila, — samostan „Marija zvjezda,“ te pored njega i sirotište za dječake, u kojem se raznovrstnim rukodelstvama uče. To je začetak rimokatoličke akcie u Bosni. Najveće zasluge imaju zagrebačke milosrdnice; — kao što sam čuo, — snuje se povećće, da nereknem upravo „veliko društvo“ u podporu bošnjackih i hercegovačkih rimokatolikah, *) koje želi svoju plemenitu zadaću i izvan Hrvatske na druge rimokatoličke države razširiti. Nepravdajmo, i neprepirajmo se doma, već pružimo raji složno-pomagajuću ruku, jer smo njihova bratja. — U Vukovaru 1874. M.P.F.

PAGANINIJEV DRVENJAK.

Ponašio : St. K.

„Hoću li škatulju u vašu sobu odnieti g. Paganini?“ upita djevojka, koju je znatizjelnost morila.

„Ne, mi ćemo ju odmah ovdje otvoriti,“ reče on uprvši oči u gospodje, koje su na očičled sasvim u igru zadubljene bile.

Škatulja se nije tako brzo otvoriti mogla. Pošto je napokon poklopac odstranjen bio, nije se njen sadržaj još mogao vidjeti. Paganini morade jednu naslagu siena za drugom odstranjivati. Pod svakom pako bijaše više toljeva dobro koncem omotana i čestito zapečaćena papira.

„Gledajte samo čega pod ovim sienom svašta neima,“ reče jedna od gospodja, koja svoju ustrpljivost nadvladati nemogaše.

Nu prije nego se je moglo znatizjelnosti zadovoljiti morali su se ti konci i pečati sa svežnja odstraniti. Napokon bijaše već sve odstranjeno, Paganini turi ruku u svežanj i izvadi načudno veoma znatizjelna društva drvenjak.

„Zar je to sve,“ rekoše stare gospoje zlovoljno, „tada smo bili bedasti što smo našu igru ma i za čas toga radi pretrgli.“

„Da samo drvenjak poslje tolikog napora,“ reče Paganini oštro rieči naglasivajuć i upiruć oči u one stare blebetuše. „Zaista to je šala, koja je svojim početnikom bez dvojbe veliko

*) Mal ako se nevarate, postoji već više godina u našoj Monarhii Družina, koja nabavlja priniske za iztok.

*) Sad se sklaplja u Zagrebu uz odvjetništvo SS. Cirila i Methodia; Bog mu dao noizbrojenih članova, koji uz noznatne priniske mogu preporučiti našu bratju u Turskoj.

Ured.

veselje prouzročila. Taj drvenjak je za božićni dar Paganiniju poslan kao jasan prigovor i ruglo na tobožnju njegovu škrtost. Sasma dobro to dokućujem. Hoće da ga maloj djeci prisposode, koja uvijek poklone išću i rado primaju ali nigda nedaju. Da tkogod taj izrod ženskoga oštroomja promotri netreba osobite oštroomnosti. Nu dosta o tom! Onaj ili ona, koja je tu šalu izmislila, mislila je, da će se unapried u škatulji velikom daru nadati. Ovaj ili ona, bio ma tko mu drago neka se u svojoj nadi neprevari. Ja Vam kažem Louisetto i svim prisutnim: za nekoliko dana će se taj stari drvenjak sa zlatom plaćati.“

Čud Paganinijeva bijaše strašno uzrujana i svatko u dvorani ga je udivljeno motrio. Nisu govor i misli mu razumljeli al su čutili iz ozbiljnosti njegove da će reći svoju držati.

Sljedeća tri dana nije umjetnika nitko mogao vidjeti; nije niti u blagovalište niti u svoj omiljeni kut u zabavalištu došao. Pokušali su neki da saznadu taj uzrok od Louisetto.

Ona reče da je nješto bolesljiv, pa da stoga nesmiije nikamo iz sobe. U istinu pako ni ona nije uzrok njegove samoće znala. Vidila ga je doduše po nekoliko sati dugo sa noževi, dljetom i najoštrijim orudjem oko drvenjaka raditi, ali o tomu dakako ništa znala nije, da se taj glasoviti umjetnik ni u najfinijem poslu stolara i tokara nije dao tako lahko od svakoga nadkriliti.

Jednoga jutra bijahu na zidovih Ville Lutecijanske i na uglovljeh parizkih plave velike oglasnice prilicpljene; bijaše to obznana da će u predvečerje nove godine u velikoj dvorani Ville Lutecijanske koncert biti, u kojem će Paganini poslje svoje duge pogibeljne bolesti opet prvi put svojom umjetnošću na javnost stupiti. — Omiljeni umjetnik obeća 10 komada svirati, 5 na običnoj violini, (guslah) ostalih pako 5 na drvenjaku. Ciena za osobu bijaše 20 franaka, nu oglašeno bijaše, da je iznos za blagotvornu svrhu opredieljen. Vesela ta viest se kao munja kroz muzikalne krugove razprostre, i već nekoliko sati poslje učinjene obznane nije čovjek mogao ni za dobre novce ulaznice dobiti; jer je Paganini najstrožiji nalog dao, da se samo stanovit broj ulaznica razprodati smije.

Kočije i karuce plemstva parizkoga poredale su se u opredieljeni sat pred kapiju Ville Lutecijanske, dvorana bijaše za nekoliko časova puna.

Napokon stupi Paganini s guslami u ruci pred neustrpljivo čekajuće občinstvo. Od pretrpljene bolesti ne bijaše na njem ni traga. Lice mu bijaše kao pomladjeno. Sa prijaznim posmjehom primi sa svih stranah njemu učinjene naklone. Tada započne svirati. Poslje kratkog uvoda predade se nenadanim prelazom sjajnoj fantaziji (mašti) pa i sam oduševljen svojom umjetnošću povuče za sobom slušatelje.

„Bolje biti nemože,“ šaptahu sa svih stranah „u čitavom životu nije bolje svirao.“

Poslje kratke stanke dodje Paganini opet svojim novim vlastoručno načinjenim umotvorom. Grobna tišina sad nastade, ni disanja se čulo nije, tako bijaše sve napeto i znatiželjno. — Tada potekoše iz nekadanjeg drvenjaka, kog je Paganini u gusle pretvorio, zvuci tako nježni, ugodni i dirajući, kao da hoće svakomu od prisutnih suze iz oka izvabiti. I sam umjetnik činjaše se kroz glasove koje je proizveo začaran i kao samomu sebi predan, postavi svu snagu i silu svoga duha u tu muzikalnu dramu, koja se pod njegovim gudaalom razvijala.

Misao njegovu morao je svatko pogodit. Bijaše naime povratak mladoga vojnika. Mogao si čuti zvuk trubalja, — mogao si razabrati veseli no neudobni život vojnički, i u srce dirajuću žalost pri oproštaju vojniku od njegovih drugovalah, zatim samotno putovanje kući. — Mogao si razabrati čuvstvo vojnika pri pogledu milog doma — sastanak sa vjerenicom — suze veselja — i utješljivu nadu na buduću dugotrajnu sriću. — Sve to bijaše izraženo u toj glasbenoj slici.

Gromko pljeskanje i klicanje zaori, kad je jeka posljednjega glasa prestala, sve oduševljeniji postali su slušaoci, koji su se istom malo po malo iz čara trgnuli u koji ih je Paganinijeva skoro vrhunaravna umjetnost sapela. Gospodje mu bacahu prekrasne kite cvieća, dočim se gospoda dotiskivalu da mu prijateljski ruku stisnu. Pače i one 4 stare gospodje sa igraćeg stola, na koje je Paganinijev govor, kad je drvenjak dobio ona-

ko oštro naperen bio, nemogoše se sveobće pohvale, koja ih okružavaše uztegnuti. „Prekrasno, neizrecivo,“ klicahu, „zaista nismo ga trebale onako zlo suditi! On mora ipak da dobro srce imade!“

Daleko u kutu dvorane, zastorom napole skrivena stajaše sama njeka djevojka. Plakala je, kao da će joj srce u grudih pući. Bijaše to Louisetta. Drama o povratku vojnika ju je tako jako dirnula.

Kada se je dvorana već izpraznila bila, uzme Paganini iznos te stane brojiti; iznosilo je svega skupa 2000 franaka. Tad pozove siromašnu Louisettu ksebi te joj reče.

„Moja mala prijateljice,“ mi smo tako sretni bili, pa još suvišak od 500 franaka dobili. Vi ćete daklo Vašega zamjenika dobiti. Ali uzmite odmah čitavu svotu, što onda još proostaje, neka bude siromašnomu Hinki za putni trošak.“

Suze zahvalnosti kapnuše iz očih djevojčinih. — Paganini ju uzme prijazno za ruku.

„Pustite te suze,“ reče on, „to je samo zaslužena plaća za onu ljubav i požrtvovanje, koju ste meni kao bolesniku izkazali. Ja ću Vam još nješta dati, što će Vam uspomenu na Paganinija dok živite nezaboravnom učiniti. Uzmite taj stari drvenjak ili ga bolje nazovite guslanci — nek je od sada Vaš. Ja sam ga medjutim dobroj mojoj Louiseti već odavna pokloniti odlučio. Radite šnjim što Vas je volja; možebit će Vam njegova ciena pristojan miraz pribaviti.“

Paganini so nije prevario. Bogači njeki Parizaniu kupi od nje taj riedki umotvor za svotu od 6000 franaka.

Jesuli one 4 zlobne stare gospodje na to pomislile da će taj neznaatni drvenjak ikada sriću dvajuh osoba utemeljiti?

PUKU ZA POUKU.

(od bb.)

Proti progutanim otrovnim kukcem i bubam rabe se već naspomenuta sredstva, a ako je ugriz ili ubad njihov iz vana na tielu tada se mogu i ovi liekovi rabiti. Tako proti ujedom osa stršena i pčela rabi se zgnječeni krompir, izčiedjeni peršinski sok, ribanje s uljem ili nakapanjem nišadorovo žeste (salmiakgeist). Ako si možda pijavicu živu progutao, napise dobra crnoga vina ili dosta slane vode, ako ti se je pako pri porabi u zadak uvukla užtreni nješto slano vode. Osim toga preporuča se pri ubodu manjih otrovnih buba pranje s hladnom vodom, i što je još najjednostavnije metnuti na bolno mjesto svježe zemlje.

NOVINSKI GLASI.

— **Nj. Ces. kr. Veličanstvo** Presvietli naš kralj krenio se u Petrograd 11. Veljače u pratnji se nalazi i gr. Andrasya zajednički spolašnjih djela ministar.

— **Nj. Veličanstvo** Ces. kr. blagoizvolelo je sve Župane u Hrvatskoj riositi svoje časti. Mučan poso bi na se uzeo, kobi kanio pokazati: od kakve su koristi i po ugarsku župani, ako uz njih ostanu i nadalje podžupani?

— **Austrougarsko** i Srbsko sporazumljenje potvrđiva se i time i što će Srbija odsele imat u Beču svojeg zastupnika, ovo želo medju narodn: odnosaji, da se odstranjivaju zaprike, o koje drugieo zapinjtu trgovački doticaji.

— **Naš Sabor** u Pošti primio je zakonsku osnovu, po kojoj država uzima na se jamčevinu, za hlebdeće dugove one oglašeno iztočno želoznico, i ovom prilikom je dokazano: da bi po državu korisna: bilo ako u Saboru nebi sidili kao poslanici, raznih novčanah zavodah i željeznicaah ravnatelji i savetnici.

— **Potvrđiva** se: da je nemačko Carstvo izdalo okružnicu na svoje poslanike namiestjene kod stranih vladah: da je carstvo željno učuvat mir s Franceskom, ipak ako ova nebi zapričila izjave svojih biskupah, drugom rievom ako ne bi pristala duhom katoličkim dihati. Onda carstvo nečo izčekivat za rat ono vrieme, kada zato bude i franceska pripravna.

— **Vele** da se Preuzvišeni general Mollinary zato kreće iz zagreba jerbo nije htio uz to da pristane: da se 3 miliona kaucije prinese u blagajnu ugarsku, koja bi Hrvatskoj u to ime svoje papire pridala.

— **Pitanje** što je u pogledu dva granična mjesta Sakar i Zvornik nastalo medju Portom i Srbijom, tako će se do skora riositi: da podsrbskom upravom ostanu neutralna, kuda nije slobodno stupit srbskom vojniku.

— **G. Bismarcku** boli što taliansko ministarstvo nekazni Generala Lamarmoru: što je prid svetom odkrio njegovu dvoilčnost i veli: da se ovako odkriva nepouzdanost prijateljstva talianskog. Samo tako, pak će Bismark uvat taliane u naručje francesko.

— **Alje** nježna brizljivost pruske prama franceske i Belgiumu:

zkvhn.org.rs

zvanične novine govore : da je pruska prinudjena starat se : da u ovima državana vlada nepostane podložju svećenstva u poslovi svetovnih.

— **G. Bismarck** misli da se i time posviedočava : da je katolička crkva u pruskoj slobodna, ako se njeni Biskupi utamničavaju; skoro je posenski nadbiskup Gr. Ledochovsky odveden u tamnice Frankfurtske na Oderu. Pa zašto je svo ovo progonstvo? Nezaodrugo: već što katoličko svećenstvo nesimije pripoznat: da je Caru onda i vlast evanđjevska podieljena da bude apostolom crkve katoličke; kada muje carska kruna na glavu postavljena, kako ga na to kani prisiliti G. Bismarck.

— **U Pešti** saborisaju u nedilju, i u ponediljak na svietlo Mariino, a u cislajtani, po čese izpisuju izbor saborskog zastupnika na isti dan i na deseti sat, t. j. početak službe božje, pak neka još kogod. tvrđi : da u austrougarskoj vlada duh kršćanski.

— **Francuska** skupština je prihvatila zakonsku osnovu, skojom se u vojnu uvadja služba božja, koja u toj nije obdržavana, od kakoje u francuskoj početkom velike revolucije zavladao upravom nenabožan duh. No samo neka nebude slična onoj što u nas vlada, jel onda je žalit za one hiljade, što se u ovu svrhu potroše, jerbo će vojnik tamo vrlo malo zahvatit od duha nabožna, gdje je pukovnik i Biskup, i plebanoš, po svojoj evropi nije bilo manje kršćanulka u vojni no u austrijskoj vojsci.

— **Skoro nas** neugodno iznenadila viest : da je Barun Gablenz mnogehvale dostojan austrijski general u Svajcarskoj sebe ustrijelio. I njegova žalostna sudbina potvrđiva : da nema ljudske sile koja bi sposobna bila velik udarac skromno podneti, ako ga nenadanjiva božja milost, govore da je bečki. krah i njegovoje imovinu progutao.

— **U Beču** se prostro glas : da radinji pripravljaju ustanak, kakvih da se bezposelni nalaze u Beču do 25,000. Liberalci držuc u ruci ključ državne blagajne mogu ih za vrijeme narahnit ko jednoč rimski cesari svetinju rimsku. Al jih nikad neće uzgojit za radinje, koji se uzdržaju na vlastitih ruku. A ovo bi bio ciljudskog odgoja, samo što se do ovog nedolazi po škula, koje skrivaju biljeg kršćanski, pak iztaknjavaju bezvierski.

— **Kako se** svet zaslijepljivo i u nriže burzjanske pleo vidi se iz bečke sudske razprave, vodjene protiv novčaru Plachtu : proigroje četiri miliona, a ostavio za sobom samo 12,000 fr. vrijednosti. No tomu se neće mođit kad čujemo : da je na uređovanje trošio godimice 20,000 fr. a novinarom za oglasje, i preporučujuće članke izplatjivo do 145. hiljada fr. bileje članaka, za koje je položio 1000 fr. a za drugo platio 500 fr. Ovako su mamljeni ljudi, i bogati i siromasi da mu donesaju svoje novce uz debele kamate, koje je jedno vrijeme platjao. Nedrugčie su činili i mnogi drugi novčari dok se ni je u mjesecu Svibnju p. g. otvorio onaj strasan jaz pak i velike i manje novčare progno, što gledavsi žalostni vjerovnici u svojnosti zavapise „krah.“

— **Talijanski** parlament je odljučio, da se svako dieće bezplatno poučava, u školi. Ipak katokismus se ostavlja na volju roditelja, već miesto toga ce im se pridavati pravda i društveni moral. I ljubopitni smo poznavati ovo rodjenče komu nema oca. Al nedvojimo da biraci vole Boga sebe i svoju diecu nego njihovih zastupnici, pak se neće dat vodit po slipeh, da neupadnu u prokletstvo.

G A Z D A L U K.

Slatka burgundska ripa. Ako bi tko pozornim okom pratio Slavenu, u iztaknaću svoje naravi, našo bi : da on premako rado ore i sije zemlju, ipak voli odgojavati svake vrsti živine. Dok ga nisu prisilile okolnosti, on je uvijek imo širje i duže sinokose i pašnjake nego njive. Nedvojim da ako bi mu koren doveo do sinovah Adamovi, lozu bi mu sigurno iz boka Abelova izvuko.

Dok njegovo oko opočiva na konju, volu, ovcu, krmčetu, donle je veso. bogat pa i u manjem dobru, tako zadovoljan da se ni s Carom nebi pazario.

A kad ste mu propisali da mu ovcu držat nije dozvoljeno, na to je izgubio i vola i argelušu, pak ako je i duge i široke ornice imo, siromaom je postao, i više se nije razveselio.

Ej brate slavene! i meni je žao, što nemožemo polahko živit, kako je bilo palo u sriću našim djedovom, al šta ćemo, kad su se take okolnosti sbile vrhu naše glave, koje nas bez milosrdja gone, da način života promienemo, i sačuvamo ono što nam je pri ruku ostalo.

Sliepci uzmu gusle u ruke, i žalosnim glasom opivavaju stara vrienena, ljudi se izkupe oko njih, i ganuti na milosrdje bace im po krajcaru u šešir. Al mi možemo priko čilog dana jadikovati, vrhu onog što je prošlo, ni jedna švabska kuća neće se pobunjevčit, ni jedno njekoč bunjevačko selo neće našim jezikom zagrohtit.

Batinu kojom smo govedu, argelu, i stada čuvali, valja zadit pod gredu na vjekoviti spomenik — za koji će stariji vezati one pripovitke, što će ih snovat od svojih starih mladimja : da ove umom i srcem pripnu za svoje pradjedove. Kosu, i motiku ašov i orači ce trieba rukovodit, ako hoćemo, da spasimo ono malo imovine za naše pleme.

Al neka nitko ne misli da bi ja kanio ugušit u mom rodu nagnuće prama kućni živinah. Bože sačuvaj, ta onda nebi imo pravog Slavenu zaslužio; već mu i ovom jednom strukom poljoizvoda kanim da pokažem : kako bi mogo ovomu svojem nagonu, barem dielom zadovoljiti. T. j. živine odgojavati. Da je najlahkše i najbolje živinu sinom i zraom odhranjivati, o tom se neće mudar poljođjilac prepirati.

Al kada je zrno za čovieka potriebno a sinokos baš sbog toga pod zrno podoran, onda razborit čoviek o tom tare glavu svoju : čime bi se moglo ovo naknadit, da se nemora živina utamanit.

I kad su ljudi s ovim trli svoje mudre glave onda su iznašli : da je burgundska ripa korisna po konja, vola, kravu, ovcu, svinče, gusku pučku, kokoš riečom svako živinče što se s čoviekom sdružilo.

Pak ako je tako zašto da slaven nebi ripu burgundsku sadio i proizvodio, kada je pokazano : da ako jedno jutro 1000 fati ripom nasadiš pet ždribaca ćeš s njome izhraniti. Brat jo slaveni! ripu sadite pak će te moći vašoj želji zadovoljiti, i držat ovcu, vola i konja. Sve naravno uporabljče onako : kako je iskustvo gazde naučilo; i kako se ovo njihovo iskustvo u novinam razastire samo da štivo u nedilju i zimno doba večerom obljubite. Drugi put smo već govorili o sadjenju ripe, i kani-mo o njoj još i više puta sboriti, za sad mi leži na srecu samo mojeg roda pozornost, na ripu svrnuti, i koju reči o spremljanju ripe na zimišto. Izkušani gazde govore : da se ipa onda vadi iz zemlje kada joj dolnje listje požuti, navadno koncem rujna, i početkom listopada; mogla bi ona i na dalje u zemlji ostat, da se čoviek mrzla neboji; jel ako je ovo uhvati, onda u kratko sva iztrune. U kopanju trieba pazit da se ripa ne rani, gdje je mehkotina onde se rukom izvaljiva, a drugičie napravise gvoždje jače i širje od onog čime tribimo kukolj pak je izvaljivamo, i od svakog najsitnieg zelena očistimo, listje ako nasje volja učevati, načinimo jendeu u ovaj listje sgazimo — i zemljom pokriemo — pak ovako za kasniju piću uzdržamo. Ako je liepo vrijeme ripu osušimo pak ili u kamare sadiemo slamom i zemljom pokrijemo, ili jame kopamo, pak ju u ove kano krompir spremimo, samo u svakom načinu trieba od ozgor oduške nastaviti, i karmiće jarkom obkolit da se voda pod kamaru, ili u karmiće nesalie. A kad zima nastare onda nevalja zaboravit, da je ripa zimogrizna, dakle dobroje valja zemljom zavalit da je studen nedostigne. Ipak ako podrum nismo vinom napunili, ni malo se neće mo pokazati, ako ripu u njeg spremili budemo.

Al ako bi se ripa obljubila, kako bi nužno bilo po poljođjelce, onda bi mogli za nju na suhom jame izkopati, i ove trskom, ili župom nadkrit poput plivinjakah, pak bi ripu ovako sačuvali do druge godine i u sried lieta naše živine osobito kobile krave i pilež hranili. Ripom se mliko na spori a pilež se zabavi i onde : gdje premda paše nije uvijek čeei na kućni vrati, i sledi gazdaricu kud god se krene, iskajuć da mu iz pogače što na kljun baci.

TRGOVINA I OBRTNOST.

CINA RANE. Budimpešta. 7. Veljače. Žito ban. 81 fn. 7 f. 35—50 n. 86 fn. 7 fr. 95. 8 f. 5n. tisans. 81 fn. 7 fr. 45—60 n. 86 fn. 8 fr. 10—20 nov. Pestan. 81 fn. 7 fr. 40—55 n. 86 fn. 8 fr. 5—15 n. Stolnobiogr. 81 fn. 7 fr. 60—70 n. 86 fn. 8 fr. 15—25 n. — Raž 80 fn. 5 fr. 40—50 n. — Ječam. 72 fn. 3 fr. 75—90 n. Zob 50 fn. 2 fr. 20—22 n. carin. mž.

Novac. dukat 5 fr. 35—36 n. Srebro na 100 fr. 7 fr. 25 nov.

Visina vode dunavske.

Budimpešta 9-og Velja. : 3' 6" nad O. opada.

Požun 9-og Velja. : 2' 3" nad O. „

Vrieme mrzlo bezsniega.

Poruke uredništva.

Istra. Boljun. G. P. P. Jeste. Svo je u rudu. Gornji Sv. Ivan. Fr. M. željače se izpuniti. Mitrovica G. S. K. Odpremljeno je što je stiglo imaće svoje mjesto. Al prijašnjog konac valja da skorim dospie. Maria Bistrica u Hrvatskoj. Bilo je već poslano sigurno ste već primili. Ako ne, javite. Vukovar. O. Kv. P. Došlo je hvala na trudbi Križevci. G. N. V. Pošaljite. D e r n i š. M. jel B. P. Molimo naknado za poštvavano ime jel nije moguće pogodit.